

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

- A) Bralno razumevanje
B) Razčlemba neumetnostnega besedila

Sobota, 16. junij 2012 / 60 minut (20 + 40)

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 60 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 20 minut, za reševanje dela B pa 40 minut.

Izpitna pola vsebuje 6 nalog v delu A in 15 nalog v delu B. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 20 v delu A in 50 v delu B. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor.

Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov (možnost odbitnih točk zaradi jezikovnih napak).

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno.

Priloga z neumetnostnim besedilom

LEPA Z LENTO

ali brez nje?

Missice levo, missice desno. Nad tekmovanji, vsaj nekaterimi, se pritožujemo, glasno spotikamo ob 'lepoto', češ da to ni edina dobrina, pa vendar lepotna tekmovanja rastejo kot gobe po dežju. Prinašajo dobiček in uresničujejo sanje. Miss Universe, Miss Casinoja, Miss Facebooka, Miss Eco, Vinska kraljica ... Na eni strani lepotice (ali kandidatke, ki si želijo le slavo), na drugi žirija, ki odloča o njihovih usodah. Resnica je dvoja: tekmovanje lahko odpre marsikatera vrata v lepšo prihodnost ... Presoja je relativna. Kot lepota.

Da se planet vrti okoli osi 'lepota', je zapisano že davno v preteklosti, toda ni mogoče prezreti, da se za nazive s pridevniki miss, kraljica, naj- ... potegujejo vse mlajša dekleta, za slavo pripravljena storiti vse več. Ste se že kdaj vprašali, kje stoji STOP znak, kdaj in predvsem kdo bo ali pa bi vsaj lahko to ustavil? Seveda, vsi smo se že, a se na koncu brez pametnega

odgovora vseeno obrnemo stran, misleč, naj se objektivom in žiriji nastavlja tisti(-e), ki jim to prinaša zadovoljstvo. Toda, ali ni svet v splošnem prevzel vzora, da je lepota ena najpomembnejših vrlin, ki odpira vrata, pa če se prostovoljno odločimo tekmovati ali ne? Prav ta svet, ki je peskovnik prihodnjim generacijam? Naj jim, če jih želimo pripraviti na svet teh kvalitet, že v zibelki razložimo, da bodo uspešni zgolj in samo, če bodo lepi?

05/10 13 Bella Donna

OBRNITE LIST.

Zgodilo se je ...

Prvo lepотно tekmovanje za Miss World (Miss sveta) je potekalo leta 1951 v Londonu, ko je prvo krono izmed 26 kandidatk dobila švedska lepotica. Za laskavi naslov najlepše Zemljanke se je na zadnjem izboru decembra 2009 potegovalo 112 deklet, novi miss sveta iz Gibraltarja Kaiane Aldorino.

LEPOTNA TEKMOVANJA - ZABLODA

Vprašanja bi lahko nizali, dokler ne bi segli do brezna, zato se na tem mestu osredotočimo na tekmovanja, ki odpirajo vrata v obljudljeni svet blišča in slave le tistim, ki se za to prostovoljno odločijo (ali, kadar se namesto njih odločijo njihove mame).

Z enim se nedvomno strinjamo – starostna omejitev je prvi in najbolj smiseln kriterij, ki bi uspel kljubovati marsikateri kritiki. Toda resnica kaže drugačno sliko – po parketu, na katerem se tekmuje v lepoti, se sprehajajo deklice, zagledane v modne revije, ki sanjavo pričakujejo naziv najlepše. V Ameriki in Venezueli, kjer lepoticе vzgajajo kot rožice na vrtičkih, se dekleta na eno samo lepотно tekmovanje pripravljajo, šolajo in psihološko urijo tudi po več let.

Učijo jih obnašanja, pošljejo celo na lepotne popravke, tako da na

tekmovanje pridejo tempirane kot bombe, prepričane, da bodo zasenčile vse

druge. Najbrž

ni treba posebej opisovati občutke vseh 21-ih, ki med 22-imi niso bile izbrane. Psihologija razlaga, da lahko tovrstne brazde tistim, ki jim primanjkuje samozavesti, pustijo posledice za celo življenje, zato s težavo prebrodijo osebnostni razvoj brez strokovne pomoči. To ne kaže na nič drugega, kot to, da je zasledovanje pričakovanj po lepoti rezervirano za ženske in ne tiste, ki so še predaleč od tega zrelostnega obdobja. Zakulisje je namreč lahko precej mučno ...

LEPOTNA TEKMOVANJA - SANJE

„S tem, ko sem postala miss, so se mi uresničile sanje.“; „Lepotno tekmovanje mi je odprlo vrata v svet mode.“ in podobne so izjave deklet, ki so za en večer ali celo življenje postale kraljice. Lepotne kraljice. Občutek je božanski, pravijo, zato razumemo, da se spleča potrpeti vsako lačno minuto ali preznojeno jutro. Uresničevanje želja in iskanje sreče je namreč edina vrednota, proti kateri se pomika vse človeštvo, od genijev, do večnih iskalcev ... Zakaj si katera izmed prijavljenih zaželi osvojiti naziv, je povsem individualno, splošna pa je zagotovo želja pokazati svoje čare in izzivati srečo v vrsti z drugimi sotekmovalkami. Zgodovina daje kar nekaj zglednih primerov missic, ki so skozi vrata z lento uspele vstopiti v svet svetovne slave: Sophia Loren, Gina Lollobrigida, Kim Basinger, Sharon Stone, Cybill Shepard, Michelle

Pfeiffer, Vanessa Williams in Zsa Zsa Gabor. Poleg izkušenj, ki jih bodoča manekenka ali fotomodel potrebuje, se lahko z udeležbo odprejo

tudi kakšna druga vrata v

svet glasbe ali filma ... Ni skrivnost, da dekleta preko tekmovanj in naslova miss spoznajo mnogo (vplivnih) ljudi, ki lahko pripomorejo h kakšni referenci ali dodatni priložnosti na karierni poti. Poleg tega, da je denarni sklad nagrad zelo privlačen v svojih številkah, je hvale vredna tudi dobrodelna nota, ki jo missice 'morajo' gojiti, saj to spada med aktivnosti najlepših. Daleč od tega torej, da bi tekmovanja za najlepše nosila predznak 'žaljiv'. Presoja je vedno na strani posameznika(-ice). ■

Vse ženske in moške vabimo, da ...

... razpravo o tem, kaj lepotna tekmovanja pomenijo danes, z nami nadaljujejo na Facebooku: www.facebook.com/RevijaBellaDonna ali pišite na bella.donna@videotop.si.

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Predstavite okoliščine izhodiščnega besedila. Odgovore vpišite na ustrezno mesto.

Kdo je tvorec besedila?	
Kdo je naslovnik?	
Kje in kdaj je bilo besedilo objavljeno?	
Kje lahko naslovnik razpravlja o besedilu?	

(4 točke)

2. Določite vrste izhodiščnega besedila. V vsaki vrstici podčrtajte ustrezno možnost.

- uradno/neuradno
- zasebno/javno
- umetnostno/neumetnostno
- publicistično/strokovno
- propagandno/nepropagandno
- ocena/kolumna

(3 točke)

3. Ali je tema izhodiščnega besedila že izražena v naslovu? Odgovor pojasnite v eni povedi.

(3 točke)

4. Kakšno je novinarkino ubeseditveno stališče? Podčrtajte ustrezno.

subjektivno/objektivno

Iz besedila izpišite tri besedne zveze, ki potrjujejo vašo odločitev.

(4 točke)

5. Besedilo je bilo objavljeno v stalni rubriki, ki je latinski citat. Izpišite ga in mu pripišite slovenski sopomenski izraz. S katerim grafičnim sredstvom/načinom pisave je nakazan pomen rubrike?

Izpis latinskega citata/rubrike: _____

Slovenski prevod: _____

Način pisave: _____

(3 točke)

6. Tri izmed naslednjih trditev so skladne z izhodiščnim besedilom. Obkrožite črke pred njimi.

- A Deklice moramo že v otroštvu vzgajati za lepotna tekmovanja.
- B V Ameriki in Venezueli se dekleta na lepotna tekmovanja pripravljajo več let.
- C Psihologi menijo, da lahko nesamozavestnim dekletom poraz na lepotnem tekmovanju pusti posledice za celo življenje.
- Č Tudi Sophia Loren in Sharon Stone sta začeli svojo igralsko kariero z nazivom miss.
- D Najlepše na lepotnih tekmovanjih je zakulisje.
- E Lepotice se vedno zavzemajo za strpnost v družbi in mir v svetu.

(3 točke)

B) RAZČLEMB A NEUMETNOSTNEGA BESEDILA

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Kateri sporočilni namen je v izhodiščnem besedilu prevladujoč? Obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- A Prikazovalni.
B Vrednotenjski.
C Pozivni.

(1 točka)

2. V besedilu je novinarka uporabila veliko frazemov. Štirim izpisanim frazemom pripišite sopomenske izraze v obliki besednih zvez.

lepotice vzgajajo kot rožice na vrtičkih: _____

tempirane kot bombe: _____

pustijo brazde: _____

odprlo vrata (v svet mode): _____

(4 točke)

3. Zapisanim besedam pripišite ustrezne domače (sopomenske) izraze.

individualno: _____

referenca: _____

karijera: _____

(3 točke)

4. V preglednico vpišite besedotvorne skladenjske podstave pripadajočim tvorjenkam.

Tvorjenka	Skladenjska podstava
missica	
prostovoljno	
rožica	
zasenčiti	
zakulisje	

(5 točk)

5. V navedenih izrazih podčrtajte vse besede, ki sodijo v isto besedno družino.

lepotica, lepotni, letopis, popotni, lepotičenje, lepotilni, lepomis, letalo, lepiti, prelep

(3 točke)

6. V navedenem delu besedila so določeni podatki ponovljeni. Izpisanim naveznikom poiščite pripadajočo besedo/besedno zvezo, na katero se navezujejo. Določite tudi način navezovanja. Rešitve vpišite v spodnjo preglednico.

Ni skrivnost, da dekleta na tekmovanjih in z usvojitvijo naslova miss spoznajo mnogo (vplivnih) ljudi, ki jim lahko pripomorejo h kakšni referenci ali dodatni priložnosti na karierni poti.

Beseda/besedna zveza	Naveznik	Način navezovanja
	ki	
	jim	

(4 točke)

7. V navedeni povedi podčrtajte členek in ga nadomestite s členkom, ki bo izražal dvom.

Toda resnica kaže drugačno sliko.

Členek, ki izraža dvom: _____

(2 točki)

8. V katero besedno vrsto sodijo zaimki, ki sestavljajo izpisane besedne zveze? Za vsak zaimek v ustreznem stolpec zapišite X.

Besedna zveza	Pridevniška beseda	Samostalniška beseda
tiste tekmovalke		
jih želimo		
vsi smo prepričani		
kakšna druga vrata		

(4 točke)

9. Preberite slovarski sestavek za geslo **vrlina**.

vrlina¹ -e ž (i) *moralno, značajsko pozitivna lastnost*: ceniti, naštevati vrline koga; poštenost, zanesljivost in druge vrline; vrline in slabosti // *pozitivna lastnost, značilnost koga sploh*: poudarjati vrline pisatelja; vrline dobre gospodinje

9.1. Izpišite oznako, iz katere razberete roditeljsko obliko besede vrlina. Ugotovite, po kateri sklanjatvi se ta samostalnik sklanja.

Izpis oznake za roditeljsko obliko: _____

Sklanjatev: _____

9.2. Presodite, ali beseda vrlina v povedi iz izhodiščnega besedila *Toda, ali ni svet v splošnem prevzel vzora, da je lepota ena najpomembnejših vrlin, ki odpira vrata, pa če se prostovoljno odločimo tekmovati ali ne?* ustreza rabi, kot jo navaja geselski članek.

DA / NE

Utemeljite svoj odgovor v eni povedi: _____

_____ (5 točk)

10. Besedam zapišite izgovor v oklepaje in obkrožite mesto naglasa.

smiseln []

želja []

življenje []

vprašali []

(4 točke)

11. Ali je raba enojnega narekovaja pravopisno ustrezna v povedih *Poleg tega, da je denarni sklad nagrad zelo privlačen v svojih številkah, je hvale vredna tudi dobrodelna nota, ki jo missice 'morajo' gojiti, saj to spada med aktivnosti najlepših. Daleč od tega torej, da bi tekmovalja za najlepše nosila predznak 'žaljiv'*.

DA / NE

Pojasnite v največ treh povedih, zakaj je novinarka zapisala besedi **morajo** in **žaljiv** v narekovajih.

(3 točke)

12. V izhodiščnem besedilu je veliko lastnih imen. V preglednico izpišite po tri primere za vsako vrsto.

Imena bitij	Zemljepisna imena	Stvarna imena

(3 točke)

13. Določite sestavo povedi s strukturo S.

Zgodovina daje kar nekaj zglednih primerov missic, ki so skozi vrata z lento uspele vstopiti v svet slave.

Učijo jih obnašanja, pošljejo celo na lepotne popravke in na tekmovanje pridejo tempirane kot bombe.

(4 točke)

14. Ugotovite glagolski način v povedi *Presoja je vedno na strani posameznika*. in ga spremenite tako, da bo povzročitelj glagolskega dejanja neznan. Tako dobljeno poved napišite na spodnjo črto.

Glagolski način: _____

Zapis spremenjene povedi: _____

(3 točke)

15. Določite vrsto prevzetih besed. Na črte zapišite ustrezno številko.

_____ Miss Universe	1 tujka
_____ Miss Facebooka	2 sposojenka
_____ Miss Eco	3 citatna beseda
_____ režija	4 polcitatna beseda
_____ producent	
_____ missica	
_____ kritika	
_____ referenca	

(2 točki)

Prazna stran